

מצווה לנפש

תובנה מעשית ממצווה הנלמדת בפרשת השבוע

»«

פרשת שמות

»»» זה שמי לעולם «««

המצווה בפרשה: ויאמר אלהים אל משה
אֱהִי־אֵשֶׁר אֶהְיֶה ויאמר כה תאמר לבני ישראל
אֱהִי־שְׁלֹזְנִי אֲלֵיכֶם. ויאמר עוד אלהים אל
משה כה תאמר אל בני ישראל ה' אֱלֹהֵי
אֲבֹתֵיכֶם אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם אֱלֹהֵי יִצְחָק ואלהי
יַעֲקֹב שְׁלֹזְנִי אֲלֵיכֶם זֶה שְׁמִי לְעַלְמֵי וְזֶה זְכָרִי
לְדֹר הָרִבִּי (שמו"ג, יד-טו)

רבי אבינא רמי (הקשה והראה סתירה לכאורה) כתיב "זה שמי לעולם, וזה זכרי לדר דר". אמר הקדוש ברוך הוא: לא כשאני נכתב אני נקרא, נכתב אני ביו"ד ה"א, ונקרא אני באל"ף דל"ת.

רבי אבינא התקשה בסתירה בלשון הפסוק. בתחילת הפסוק נאמר "זה שמי לעולם". מכך שהמילה "לעולם" כתובה בלי האות ו' אנו מבינים שיש להעלים ולהסתיר את שם ה'. מצד שני, בהמשך הפסוק נאמר "וזה זכרי לדור ודור". נראה שהפסוק מלמד שהוא דבר שצריך להזכירו ולא להעלים. תשובתו של רבי אבינא היא שיש שני שמות לבורא: יש שם נסתר שאותו אנו כותבים ולא הוגים, והוא שם הוי"ה; ויש את השם שאנו הוגים, והוא שם אדנות. לעתיד לבוא גם שם הוי"ה יתגלה ויקרא כפי שהוא נכתב.

השמות בהם אנו מתייחסים להשי"ת הם שמות שמגלים 'מידות' ואופני הנהגה של הבורא בעולם. יש הנהגה של 'אדנות' ועל פיה אנחנו קוראים לה' בשם שמתייחס להיבט של האדנות שנגלה לעינינו. יש מידה של 'תקיפות' ויש שם במבטא 'תקיף ובעל היכולת'. אין לנו השגה במציאות ה' כמובן. אנו יכולים להבין רק את מה שנתפס בשכלנו הגשמי ולכן דרך ההתייחסות שלנו היא רק לפי מה שנגלה לעינינו.

האמת היא שכל מה שקורה בעולם מגיע מהרצון העליון, מאחדות נאדרת ומרוממת שאין לנו הבנה בה. כאשר הקב"ה מגלה למשה את שמו הוא אומר 'אהיה', הווייה בלשון עתיד. כל מציאות העולם, ההווייה של העולם, נובעת מרצון עליון, כביר ונשגב, שלא מובן בעינינו. אנו יודעים שיש רצון עליון ולכן השם נכתב באופן שמבטא את הממד שאיננו מבינים, אך אנו קוראים אותו באופן שאנו מסוגלים להכיל ולתפוס. איננו מבטאים בפה את שורש ההווייה של העולם, אנו מתייחסים להיבט של האדנות אותו אנו יכולים להבין ומשאירים על הכתב את החלק הנסתר, זה שאיננו יכולים להבין.

העולם הזה הוא עולם של טבע. איננו רואים בחוש את העובדה שה' מהווה אותו. העולם, מלשון 'העלם', מסתיר מאיתנו את נוכחותו התמידית של מי שאמר והיה העולם. רק האמונה באדנות ה' מאפשרת לנו לראות את הידיעה שהוא מהחדש בטובו בכל יום תמיד. לעתיד לבא לא יהיה העולם

זה בעולם. יהיה ברור ומאיר שהקב"ה מחדש בטובו בכל יום תמיד. בימים ההם נקרא ונכתוב את השם באותו אופן, בדרך המלמדת על ההוויה הנצחית.

בינתיים, גם כאשר אנו מזכירים את שמות ההנהגה, אנו מעוררים את הנהגת השפע בעולם.

...והנה גזר וחקק שבהזכיר ברואיו את שמו, ימשך להם ממנו הארה והשפעה, וכענין שנאמר, בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך. ואולם כפי השם שיזכירוהו ויקראוהו בו, כך תהיה ההשפעה הנמשכת על ידי ההזכרה ההיא. פירוש – כי ההשפעה שתמשך תהיה ממין אותה ההשפעה שעל סודה יתיחס לו ית' השם ההוא... (רמח"ל, דרך ה', ג, ב).

בכל פעם בה אנו מזכירים את שם ה' אנו מחזקים בליבנו את האמונה שהוא אדון הכל, מעוררים את השפע שיורד לעולם ומתקרבים יותר ויותר לימים בהם יהיה שם ה' אחד, שם בו נראה בעינינו את החיבור בין השמים לארץ, את האחדות ואת הקדושה.

שבת שלום
אליהו אילני